

Solak

ERDOĞAN TOKMAKÇIOĞLU

Elimle, ellerimle herhâlde herkes gibi çok küçükken, daha bebekken ilgilenmeye başlamışımıdır... Bebeklerin, kendileriyle doğrudan ilişkili olarak ilk gördükleri onların o yumuk yumuk elleri değil midir?.. Benim de mutlaka öyle olmuştur; ben de ellerimle ilk kez bebeklik çağında tanışmışımıdır... Gelgelelim, bir "solak" olduğumu, işlerimi görürken ellerimi kullanmam gerektiğinde en çok sol elimi işe sürdüğümü anlamam, bunun bilincine varmam üç-dört yaşımı buldu... Ben, bir "solak" tım!.. Örneğin çatal, bıçak, kaşık kullanırken bunları hep sol elimle tutuyordum... Yemeğimi hep bu elimle yiyor, lokmalarımı ağzıma aynı elimle götürüyordum... Sol yerine sağ elimi kullandığımda istediğim gibi rahat yemek yiyemiyor; acemi, beni zorlayıcı, beceriksiz hareketler yapıyordum...

Benim gibi evdeki herkes, annem, babam, babaannem, dedem filan da anlamışlardı "solak" olduğumu... Herkes bu konuda telaşa kapılırken babamın şöyle konuşmasını hiç unu-

tamam:

"Solaksa solak!.. Bırakın öyle kalsın!.. Yeryüzünde her yüz kişiden otuzu solak değil mi?"

Ancak, annem ve ötekiler solaklığı bir önemli "kusur" olarak görüyorlardı... Hiç gecikmeden, babam dışında herkes benim bu kusurumu gidermek, ortadan kaldırmak için olağanüstü bir çaba göstermeye, çeşitli yol ve yöntemler denemeye başladılar...

Örneğin, çok sinirli, titiz ve dediği dedik biri olan sevgili annem... Yemek yerken mutlaka karşıma dikilir, çatal dışında, kaşık ve bıçağı mutlaka ve zorla da olsa sağ elimle tutturur, son lokmayı bitirinceye kadar başımdan ayrılmaz, su bardağını bile sağ elime verip öyle su içmemi sağlardı...

Sol elim "kaka", sağ elim "cici" idi...

Babaannem iyilik meleklerinin insanın sağ, kötülük meleklerinin ise sol omzunda olduklarını anlatır; bir kapıdan içeri girer ya da çıkarken önce sağ ayağın atılması, elbise giyi-

lirken önce sağ kolun geçirilmesini, ayakkabı giyilirken de mutlaka öyle yapılması gerektiğini söylediler...

Tüm bunlar olup biterken, babam beni kucağına aldığımda sık sık sağ ya da sol elimin parmaklarının uçlarını sırayla ve hafifçe sık sık bana ömrüm boyunca unutmadığım şu tekerlemeyi öğretti:

“Başparmak!.. Başara parmak!.. Uzun Hacı!.. Gül Papucu!.. Mini mini Hatçe Bacı!..”

Annem tüm yaptıkları yetmezmişcesine, akşamları elime makas tutuşturarak bana dakikalarda sağ elimle kâğıt, karton, mukavva kestirirdi!.. Gizli gizli sol elimi kullandığımı fark ederse bir toplu iğneye önce kolonya sürer, sonra iğneyi sol elimin üstüne hafif hafif batırıyormuş gibi yaparak beni ciyak ciyak bağırtırdı!..

Babaannem ise, sol elimi kullanmayayım diye beni sık sık okuyup üfledi, bana dualar etti... Yine de sol elimi kullanmaktan vazgeçmediğimi görünce sol elimi “kurbağa sidiği”ne batırıldığını söylediği ıslak bir bezle sarıp beni en az yarım saat öyle dolaştırarak cezalandırdı...

Dedim ya, sağ ya da sol elim babamın pek umrunda değildi... Onun akli fikri beni tekerlemeleleriyle eğlendirmektir... Bana, hâlâ unutmadığım; “Elim elim epenek/

Elden çıktı kepenek/Kepeneğin yarısı/Portakalın sarısı/Hamdi Bey’in karısı/Kaçtı gece yarısı” diye yarı şarkı, yarı tekerlemeyi öğretti... Annem, yapma, etme dedi ama, yine öğretti...

Babam bir kenara, evdekilerin benim solaklığıma karşı açtıkları amansız savaşım, ilkokulla yazılıncaya kadar sürdü. Ama, bu süre içerisinde neler yapılmadı neler?.. Birkaç mahalle ötedeki “Kör Hoca” diye babaannemin “Nefesi pek kuvvetlidir” dediği üfürükçüye “solaklık muskası” yazdırıldı; geceleri boynumda onunla yattım!.. İstanbul’dan yeni gelerek muayenehane açmış ünlü bir doktora götürüldüm, kullanmadığım ilaç kalmadı... Ayrıca sık sık sol elim tam belimin arkasına, kayışa sıkı sıkı bağlanarak o elimi kullanmam önlendi!.. En sonunda özellikle annem ve babaannemin üstün çabaları ürününü verdi ve tıpkı “sol elim” gibi “sağ elimi”i de kullanmaya, onunla rahat rahat bıçak, kaşık tutmaya, yemek yemeye başladım.

İlkokullar açıldıktan bir iki ay kadar sonra, bir gün derste öğretmenim az daha şaşkınlıktan, hayretten düşüp bayılacaktı... Çünkü hem sağ, hem sol elimle, aynı anda, aynı güzellik ve düzgünlükte yazı yazabiliyordum!.. Öğretmenim, benim bu olağanüstü becerimi ilk

görüp anladığı gün sınıfa okul müdürünü, hatta öteki öğretmenleri çağırdı; elime iki kalem tutuşturup, önüme iki kâğıt koyarak bana iki elle birden aynı metni yazdırdılar!...

Derken iş büyüdü. Benim bu görülmemiş, müthiş becerimi İlçe Millî Eğitim Müdürü, Ağır Ceza Reisi, Askerlik Şube Reisi, Savcı, İlçe Kaymakamı da okula gelerek kendi gözleriyle gördüler... İş, daha da büyüdü ve durum resmî bir yazıyla Ankara'ya Millî Eğitim Bakanlığına bildirildi...

Annem ile babaannem benim mutlaka üstün zekalı çocukların okudukları özel bir okula gönderileceğime, belki de Avrupa'ya ya da Amerika'ya yollanacağıma inanıyorlardı.

Ama, hiç de öyle olmadı...

Ankara'dan, Bakanlıktan gelen yazı, büyük düş kırıklığı yarattı. Memlekette benim durumunda yüzlerce ve yüzlerce çocuğun olduğu ortaya çıktı!.. Ortaya çıkınca da baba, babaannemle anneme, pek anlayamadığım şeyler söyleyerek şöyle dedi:

"Oğlanın sağ elini de sol elini de elden ele dolaştırıp ikisini de elden düşme, ikinci el yaptınız, sizin de iki eliniz böğrünüzde kaldı!..

O günden sonra babaannem de, annem de benim solaklığıma pek aldırmadılar, kaşığı ille de sağ elimle

tutmama, odaya ille de sağ ayağımı atıp girmeme filan karışmadılar.

Ortaokula gideceğim yıl babamın hayli uzak başka bir ilçeye atanması, benim için büyük bir yükten kurtuluş gibi oldu... Bundan böyle kimse bana; "Al şu iki kalemi, birini sağ, öteki sol eline... Eşekten düşen Nasreddin Hoca'nın, ben zaten eşekten inecektim dediği o fıkrasını aynı anda, iki elinle birden ayrı ayrı yaz da görelim!" diyemeyecekti... Zira, bu tuhaf becerimi hiç, ama hiç kimseye göstermemeye karar vermiştim... Hatta ekmek *Kur'an* üstüne yemin etmiştim...

Nitekim öyle oldu...

Uzun süre şu "sol el, sağ el" konusu hemen hemen yaşamıma hiç girmedi...

Bu arada yıllar geçmiş ve "Başparmak"tan sonra gelen parmakların adlarının "başara parmak" değil "işaret parmağı", "Uzun Hacı" değil "orta parmak", "gül pabucu" değil "yüzük parmağı", "Mini mini Hatçe Bacı" değil "serçe parmağı" olduğunu; başparmakta iki, ötekilerde üçer, bir elde toplam on dört parmak kemiği olduğunu çoktan öğrenmiştim. Ama, öğrendiğim beni en rahatlatıcı şey solaklığın "kekemelik", "şaşıklık", "pelteklik", "aşırı miyopluk", "ağır işitme" gibi bir "kudur" olmadığı; solakların kesinlikle "özürlü" filan sayılmayacaklarıydı...

Bu yüzden kendimi zorlamadan, işi oluruna bırakarak, solak solak davranmayı, yaşamayı sürdürdüm, gereksiz gereksiz sağ elimi kullanmaya kalkışmadım.

Bu arada, hiç ummadığım bir alanda solaklığım işime yaradı, halı sahaların aranılan sol kanat oyuncusu oldum... Zira, sol elimi tüm solaklar gibi nasıl rahat ve beceriyle kullanıyorsam, sol ayağım için de aynı durum söz konusuydu. Futbol oynarken sol ayağımla topa çok daha düzgün, isabetli ve sert vurabiliyordum. Ama, işte o kadar... Yoksa, sırf solak olduğumdan kızlar bana bayılmıyor, sınavlarda başarı elde etmiyor, solaklığım yüzünden değil öğrenci oluşumdan otobüslerde, tiyatrodan, konserde bana indirimli bilet veriliyordu... Elbetteki herkes bana herkes gibi davranıyordu...

Yıllardan beri başıma onca sorun açmış olmasına karşılık solaklığımı, sol yanımı, sol elimi, sol ayağımı sağ elimden, ayağımdan daha çok seviyor, daha çok beğeniyordum... Bunun gerçek nedeni galiba "sol taraftaki uzuvlarımın" sağdakilerden daha fazla işime yaramalarıydı... Ayrıca "sol yanımdakiler" sağdakilerden çok daha güçlü kuvvetliyidiler... Örneğin, sol elimle yaptığım bilek güreşlerinde hiç kimse kolay kolay beni yenmeyi başaramamıştı!... Solaklığımınla böylesine övünç duymak, solaklık

kavramına karşı bende ayrı bir saygı da uyandırmıştı... Zaman zaman, benim gibi olanların, yani solakların toplumun "özel kişileri" olduklarını bile düşünmüyor değildim...

Üniversite ve askerlik yıllarımda "solak" oluşum çok sorun olmadı bana... Uzun süre aklıma bile gelmedi solaklığım... Sanırım "solak olmayanlar" kendilerini nasıl hissediyorlarsa ben de kendimi öyle hissettim... Ben de toplumdaki o yüzde 70'lik ezici çoğunluğun, yani solak olmayanların duyguları ege-men oldu hep... Kısacası, "yaradılış biçimim"i doğal, olağan, hatta önemsiz karşıladım... Uzun uzun süreler solak oluşum aklımdan ucuna bile gelmedi...

1 Temmuz sabahı her şey değişti...

Sabah kahvaltıya oturduğumda kız kardeşimin bana yönelttiği o soruyu ömrüm boyunca unutacağımı sanmıyorum; kız kardeşim gözlerini sol elime dikerek sormuştu:

"Abi, eline bir şey mi oldu?"

Anlayamadım:

"Hangi elim?" dedim.

Parmağıyla işaret etti:

"Sol... Sol elin... Sanki biraz kızarmış, sanki biraz şişmiş gibi..."

Sol elime baktım...

Önce pek bir şey anlayamadım. Ama, elimi şöyle altüst edip bileğimi

sağa sola döndürünce fark ettim; sol elimin hemen her tarafı belirgin bir şekilde kızarmış, galiba biraz da şişmiş gibiydi!

Annem odaya girdi, beni elime dikkatli dikkatli bakarken gördü, o da baktı elime ve sordu:

“A aaa! Şişmiş elin, acaba bir şey mi soktu?”

“Nasıl yani?”

“Canım, bir böcek, örümcek filan!”

Elime daha dikkatli bakarken:

“Bilmem” dedim, ama öyle herhangi bir iz yok!

Sandalyesine yeni oturmuş olan babam lafa karıştı:

“Sanıcı var mı sanıcı?... Zonklama, kaşınma filan?..”

“Hayır” dedim, hiçbir şey yok!

Annem, yerinden fırlarcasına kalktı, gidip limon kolonyası şişesini getirdi, sol elime bolca kolonyaya serpti... Sağ elimle sol elimi oğuşturdu... Kolonya, beni hiç olmazsa ruhsal yönden rahatlattı...

Elimdeki kızarıklık birkaç gün sonra giderek kayboldu... Ne var ki, sol elime her gözüm takılıştıkça aklıma tuhaf tuhaf olasılıklar geliyordu... Öylesine tuhaf ki, bu olasılıklardan bir tekini bile yüksek sesle söylemeyi ya da başkasına açmayı başaramıyordum...

Bir sabah, bir pazar sabahı,

henüz yatağımdan kalkmamışken, sol elime şöyle dikkatlice baktım. Aklıma gelen ihtimal zihnimi allak bullak etti, kalbim hızlı hızlı çarpar oldu, kendi kendime mırıldandım; elime baka baka:

“Allah allah, yoksa büyüyor mu?”

Yatakta doğrulup iki elimi yan yana getirdim... Bir onun, bir ötekinin altına üstüne dikkatli dikkatli baktım, avuçlarımı açıp iki elimi üst üste koydum...

Az önce kendi kendime sorduğum soruyu tekradım:

“Allah allah, yoksa büyüyor mu?”

Sonra, “Deli misin oğlum, hiç insanın eli büyür mü?” diye içimden geçti... Zoraki zoraki gülümsedim, nedenini anlamadan kahkaha bile attım...

Banyoda yüzümü, ellerimi havluyla kurularken bile kendi kendime gülüp durmayı, içimden; “Manyak mısın oğlum, hiç el büyür mü?” diye sürekli düşünmeyi sürdürüyordum. İçime düşen kuşku kurdu galiba beni kemirdikçe kemiriyordu...

Neyse ki, izleyen üç beş gün içinde kuşku giderek azalır gibi oldu... Fakat, gene bir pazar sabahı sol elimin yüzük taktığım parmağında bir zonklama hissettim.. Üzerinde koyu taraftarı olduğum Beşiktaş futbol kulübünün arması

olan yüzüğümü çıkartmak istedim... A ah!.. Yüzük, inat etmiş, çıkmıyordu!.. Zeytinyağı sürdüm, sabun sürdüm, olmadı... Dikkat edince yüzüğün parmağımı saran yuvarlak halkasının parmağımın etlerine bayağı girip yerleştiğini, kendine neredeyse bir yol, bir yuva, bir derinlik edindiğini gördüm... Ve küfrü basıp yüksek sesle söylendim:

“İşte şimdi hapyı yuttuk!.. Sol elim resmen büyümüş arkadaş!.. Resmen büyümüş!..”

Söylene söylene bodrum kata indim...Babamın “ıvır zıvır dolabı” dediğimiz dolabından tel makasını aldım; yarım saat filan zorlana zorlana, kese kanata, parmağımdaki yüzüğü çıkarmayı başardım!..

Kan ter içinde kalmıştım... Şöyle bir sol elime baktım... Yüzük parmağımda öylesine derin, öylesine belirgin bir iz kalmıştı ki, parmağımda sanki hâlâ bir yüzük takılıymış gibi görünüyordu...

Ben istesem de istemesem de, kabul etsem de etmesem de sol elim milim milim de olsa her gün biraz daha büyüyordu!..

Bir hafta sonra artık en ufak bir kuşukum kalmadı...

Sol elim büyüyordu... Hem de durmaksızın...

Kız kardeşimin okul cetvelini alıp ölçtüm; sağ elimin orta parmağı tamamı tamamına 9 cm, sol eliminki

ise 9,5 cm idi!..

Sol elimin böylesine büyümesini şimdilik benden başka kimse fark etmemişti...Ama nereye kadar?.. Nitekim, beş on gün sonra durumu ilk önce kız kardeşim anladı; şöyle anladı: Elim büyürken hâliyle tırnaklarım da büyüyor, sadece uzamıyor, ayrıca giderek kalınllaşıyordu... Uzayan tırnaklarımı tırnak makasıyla, çıtçıyla kesmek imkânsızlaşmıştı... Keserim belki diye birkaç çıtçı, makası kırmıştım!.. Çaresiz annemin kalın kumaşları biçerken kullandığı o kocaman terzi makasıyla kesmeye başlamıştım tırnaklarımı... Kesme işleminin ardından ince eğeler de artık işe yaramaz olmuşlardı. Tırnaklarımı törpülemek için demir eğesi kullanıyordum...

Kız kardeşim ansızın odama girince beni demir eğe ile tırnaklarımı törpülerken görüp, önce hayretle sol elime baktı, sonra bana dönüp şaşkın şapalak:

“Abi” dedi, “senin sol elin büyümüş!.. Kocaman olmuş!.. Niye ki?”

Sağ elimin işaret parmağını dudaklarıma götürerek “Sus!” işareti yaptım..

Sustu...

Olan biten her şeyi anlattım...

Önce hayli büyümüş olan sol elime, sonra gözlerime baktı...

Yanaklarından yaşlar süzüle

süzüle, burnunu çeke çeke ağlamaya koyuldu... Hiçbir şey demedi...

Geri geri, geri geri giderek odadan ayrıldı...

Anneme gelince...

Sol elimin durumunu öğrenince, önce hayretten donup öyle kaldı... Sonra, dizlerini döğe döğe, arada bir başını yumruklaya yumruklaya, bazen yüksek sesle bazen de sessiz sessiz ağladı durdu... Sonra bana doğru konuştu:

"Bu nazar!.. Yemin ederim nazar!.. Vallahi nazar, billahi nazar! Kim bilir hangi kem gözlünün nazarı değdi?.. Aslanlar gibi oğlumun başına gelenlere bakın a Müslümanlar!.."

Annem, daha sonra kız kardeşime seslendi:

"Kız çabuk ol, ağabeyinin odasını kırklayacağız!"

Kız kardeşimle birlikte ellerine toz bezlerini, tahta bezlerini, kovaları, küçük plastik leğenleri, deterjanları, süpürgeleri, elektrik süpürgesini alarak beni odadan dışarı çıkartıp odamın altını üstüne getirerek, neredeyse her santimetre karesini yegân yegân yıkayıp, silip, deterjanlayıp, bir daha yıkayıp, silip inanılmaz bir kırklama eylemi gerçekleştirdiler. İşleri akşama doğru sona erdi... Nazara karşı kırklama eylemi bitmişti!..

Akşam içeri girdiğimde odam

artık bana başka bir odaymış gibi geldi.. Deterjan kokusu annemin yaktığı tütsünün kokusuna karışmış, odam sanki kutsal bir mekânmış gibi kokmaya başlamıştı. Ya da bana öyle geliyordu...

Babam, elimin büyüdüğünü, annemin ve kız kardeşimin birbirlerinin laflarını kese kese anlattıklarından duyup haberdar oldu ilk kez... Hemen beni çağırıp kaşlarını çatarak:

"Uzat şu elini!" dedi...

Uzattım...

Elime baktı, baktı, baktı:

"Evet" dedi, "büyümüş!"

Sonra, komut verircesine ekledi:

"Yarın hastaneye gidiliyor! Ama, tam teşekküllü bir hastaneye... Tabii devlet hastanesine.. Başhekimi çok yakın tanıdığımdır.. Randevuya bile gerek yok, yarın sabahtan gidiyoruz, hazırlan!..

Sabahın er saatlerinde devlet hastanesinde, bir süre sonra da başhekimin karşısındaydık...

Sol elimin büyümesiyle ilgili olarak "hastane günlerim" üç ay kadar sürdü.. Bu süre içinde tam teşekküllü devlet hastanesince karşısına çıkıp muayene olmadığım uzman hekim, yaptırmadığım tahlil kalmadı... Röntgenler, elektrolar filan dersenez gırla... Benim gibi koyu Beşiktaşlı olan röntgenciyle bayağı ahbap da oldum... Haplar,

iğneler, şuruplar, pomatlar, fizik tedavileri...

İh!..

Sol elim, hiçbir şeye aldırıyor, büyümesini sürdürüyordu...

Hastaneden de, hekimlerden de, ilaçlardan da, tıp biliminden de, Hipokrat'tan da umudumu yavaş yavaş kesmeye başladığım günlerde sol elimin orta parmağı 1.5 cm daha büyüyerek 11 cm'ye erişmişti! Sıkılı yumruğum neredeyse yarım futbol topu büyüklüğüne, sol elimin ağırlığı 300 grama ulaşmıştı!.. Sol elimi taşımak bana ağırlık, güçlük, eziyet, ıstırap verdiğinden omzuma yerleştirdiğim askıyla dolaşıyor, evden dışarı çıktığım zaman kimseler görüp anlamasın diye sol elimi sanki yaralanmışım gibi sargı beziyle sarıp sarmalıyordum...

Babam bile en sonunda pes edip yedi sekiz yıl önce kaybettiğimiz dedem gibi konuştu:

"Evlad; mukadderata karşı çıkılmaz!.. Kaderiye, kazaiye, alın yazısı... Sol elinin bu durumunu kabul etmekten başka çare kalmamıştır!

Ne tuhaf...

Babam böyle konuşunca hem bütün dünya başıma yıkıldı hem de içime acı bir moral, tanımlanamaz bir dayanma gücü ve direniş duygusu geldi... Ağzımdan keskin bir ıslık misali şu lafların çıktığını

anımsıyorum:

"Eeehhh!... Büyüyorsa büyüyor!.. Ne yapalım yani?.."

Üç ay içerisinde neredeyse hemen her Allah'ın günü hastaneye gidip geldiğimden öteki bazı ilişkilerim kelimenin tek anlamıyla tepetaklak olmuştu... Şöyle:

Bir mağazanın satış bölümündeki işimden ayrılıp işsiz kaldım!

Sol elimle ilgili "acı ve anormal gerçeği" öğrenen kız arkadaşım, kalbimi fazla incitmeye çaba sarf ederek beni terk etti!..

Halı sahalarda futbol maçı oynamak benim için artık tam bir hayal oldu!

En yakın, en içten, en samimi arkadaşlarım birer birer, birer ikiye benden ayrıldılar, uzaklaştılar... Hayatta dertleşeceğim iki insan kaldı: Annem ve kız kardeşim!

Mahalle kahvesine gidemez oldum... Densizin biri sol elimin büyümesiyle ilgili olarak; "Belki de bulaşıcı, mikrobik bir hastalıktır!" şeklinde bir laf etmişti...

Evimizin tam karşısındaki yıllarca kendisinden alışveriş ettiğimiz bakkal bile, kız kardeşimle bana; "Artık bizim dükkâna gelmese iyi olur!" diye haber yolladı!..

Zamanımı ya odamda ya da evimden, semtimden, mahallemden çok ötelede geçiriyordum, tek

başıma...

Bazen, özellikle kırlara çıkıyordum, dolaşıyordum, tek başıma...

Allah kahretsin!.. Kahr ismiyle kahretsin!..

Elim büyüyüp duruyordu...

Sağ elimi sol avucumun içine aldığımda sağ elim sanki bir bebek eli kadar minik görünüyordu ilk bakışta... Sol elimin orta parmağı büyüdükçe büyümüş neredeyse 12 cm'ye ulaşmıştı...

Sol elim büyüyordu...

Büyüyor ve ağırlaşıyordu...

Görünümü ise beni bile ürkütüyordu... Ne ürkütmesi?.. İlet ediyor, tiksindiriyordu...

Sol elim tüm bedenimin orantısını bozmuş, allak bullak, ber-

bat eylemişti!..

Günler birer ikişer gelip geçti...

Sol elim neredeyse bir futbol topu büyüklüğüne ulaşmıştı!..

Sonunda, günlerce vermeyi düşündüğüm kararımı verdim...

Sol elimden kurtulacaktım!

Deneyim sahibi, çok usta bir genel cerrahi uzmanı hekimin yardımıyla bu işi başarıp kurtuldum sol elimden!..

Şimdi nerededir, ne durumdadır, ne oldu, hiçbir bilgim yok!..

Artık sadece sağ elim var..

Solak değilim artık...

Çolağım ve çolak çolak yaşıyorum...

Ama, rahat; çok rahat yaşıyorum...